

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

16 Iunie v.

Cam pe la finea anului 1870 Arhiepiscopul și Mitropolitul Andreiu baron de Șaguna scria unuia dintre ceice credincioși au ramas până la moarte, nu numai persoanei, ci și politiceii sale, următoarele:

„... Dacă poțtești să știi, cum petrec eu zilele bătrânețelor mele, apoi îți dau de știre, că eu în singurătate m'am retras, și studiez limbile clasice, și meditez despre sfârșitul meu, căci eu nu cunosc nici cea mai mică desfătare, sau petrecere, că văd, că lumea nu mă iubeste, dar eu o iubesc, ca un părinte sufleteș, și gata sunt a aduce în favoarea ei orice sacrificiu.”

Câtă durere, câtă amărăciune nu se cuprinde în aceste cuvinte ale marelui Arhieru, care la doi ani și jumătate dela punerea lor pe hârtie, în 16 Iunie v. 1873, a închis ochii pe vecie, iertând tuturor celor ce i-au pricinuit mahnirea și amărăciunea, și lăsându-ne, ca ultimă schințee a sufletului seu mare și nobil, sfatul înțelept: „nu vă certăți!”

A murit, cu convingerea, că lumea românească nu-l iubeste, deși el, marele Arhieru, o iubea atât de mult, și cu convingerea, că binele cel mai mare pe care-l poate dori cineva Românilor din patria aceea este: să nu se certe, să trăiască în bună înțelegere frățească și în strânsă solidaritate unii cu alții!

Mare a fost deci Șaguna și în momentul despărțirii sale de lumea aceasta nerecunoscătoare, precum mare, înțelept și de o rară activitate fusese în viață.

Treizeci și opt de ani sunt mâne de când l-am perdut. În acești treizeci și opt de ani am învățat a-l preamări, a-l sărbători, a-l adora, ca pe un bărbat mare și de o rară înțelepciune, ca pe cel mai luminos dintre luceferii pe cari i-a avut neamul nostru în trecut, dar nu am învățat încă să urmăresc sfaturile sale în-

țelepte, învățăturilor sale scoase din o adâncă pătrundere și cunoaștere de oameni și împrejurări.

Ne-a lăsat sfatul, să punem politica noastră pe baze reale, ținând cont de împrejurările date, să ne mulțămim cu mai puțin, când nu ni se poate da mai mult, pentru că punându-ne pe punctul de vedere, că: ori tot, ori nimic, pierdem și aceea ce avem, — dar nu l-am ascultat, și lucrurile așa s'au întâmplat, cum el le prevedea.

Ne-a lăsat sfatul, să nu ne certăm, să ne spunem unii altora cu bunăcuviință păreri, căci așa mai curând ajungem la înțelegerea atât de necesară unui popor, care nu se poate răzima decât pe propriile sale puteri, de cari însă nime nu ține seamă, când le vede divise, — dar nici acest sfat înțelept al marelui Arhieru nu l-am implinit.

Și se pare, că tocmai în zilele acestea grele prin cari trecem, noi, cei de astăzi, vrem să dăm lumii dovada cea mai eclatantă despre felul cum ținem noi la a „fizmei răutate” și la „oarba neunire”, cântată de bardul, care-și doarme somnul de veci în cimiterul din Brașov.

Când ne aflăm deci de nou în preajma zilei atât de dureroase pentru noi, în care a închis ochii pentru totdeauna, cu mult înainte de vreme, acela, care a fost „tuturor toată”, dela care avem tot ce mai avem, pe toate terenele vieții noastre publice, — cuvine-se să ne aducem aminte cu pietate și cu recunoștință de munca uriașă a acestui mare Arhieru al bisericii noastre, săvârșită spre binele tuturor, dar cuvine-se să ne aducem aminte și de învățăturile și sfaturile sale înțelepte, și făgăduință să facem, că le vom urma. Mai ales cuvintele sale cele din urmă, rostite cu gură de moarte, să ne sune la urechi neîntrerupt, ca o admoniere a unui sfânt din altă lume, și să nu încetăm a ne spune unii altora:

Români! Nu vă certăți!

Crisă în Austria. Alegerile pentru Reichsrath din Viena nu au dat rezultatul pe care l-a așteptat guvernul austriac. Mai ales partidul social-cristian, cel mai tare din partidele din trecut ale reichsrathului, a eșit din alegeri cu mari pierderi, oăoi numărul deputaților săi a fost redus la 76 dela 94. Cei mai mulți dintre frunțașii partidului acestuia au rămas fără mandat, chiar și ministrul Weisskirchner, care în urma acestui fapt și-a înaintat dimisia. A mai dimisionat apoi și ministrul Glombinski, în urma vărsărilor de sânge, cari s'au întâmplat la alegerile din patria sa, Galizia, și în urma situației ce i s'a creat prin nouăle alegeri a dimisionat și ministrul-prezident Bienerth. Maiestatea Sa a încredințat ou formarea noului cabinet pe Gutsch, care a mai fost ministru-prezident în Austria.

Incheierea anului școlar la seminar.

Eci, Marți, în 27 Iunie n. s'a făcut la seminarul „Andreian” din Sibiu incheierea solemnă a anului școlar. S'a celebrat întâi serviciu divin în catedrală, prin P. C. Sa, Protosincol Dr. Eus. R. Roșca, asistat de profesorii seminarului Dr. A. Crăciunescu și A. Popoviciu și de diaconul Dr. V. Stan. A cântat corul seminarial, condus de dl prof. T. Popoviciu.

După cetirea rugăciunii de mulțămire pentru norocoasa incheiere a anului școlar, s'a început celebrarea parastasului pentru odihna sufletului marelui Arhieru și Mitropolit Andreiu baron de Șaguna. A celebrat I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru Ioan, asistat de Preacuvioșiile Lor: Dr. Ilarion Pușcariu, Arhimandrit, vicar arhieriscopesc și Dr. Eusebiu R. Roșca, protosincol, director seminarial, de protopresbiterii Dr. Ioan Stroia și Lazar Triteanu, ases. cons., de presbiterii Dr. A. Crăciunescu și A. Popoviciu și de diaconii Dr. V. Stan și Demetriu Câmpian.

La serviciul divin din catedrală au participat toți elevii seminarului nostru și elevi de la seminarul Nifon din București, cari se aflau în escurie în Sibiu, sub conducerea directorului lor, a părintelui Dr. Const. Popescu.

După terminarea parastasului, la orele 10 și jum., s'a început sărbătura, în sala mare a seminarului. Au fost de față: I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, P. C. Sa Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, vicar arhieriscopesc, părintele Dr. Const. Popescu, directorul seminarului Nifon din București, domnii Nicolae Zigre, secretar mitropolitan, I. A.

de Preda, fisco consistorial, Lazar Triteanu, asesor consistorial, Dr. I. Stroia, protopresbiter, Dr. G. Proca, seor. cons., Dem. Câmpianu, asesor cons., Dr. Vasile Moldovan, prof. la teologia gr. cat. din Gherla, Dumitru Lăpădat, directorul școalelor din Săliste, profesorii seminariali toți, în frunte cu directorul, P. C. Sa, Dr. E. Roșca, ș. a.

A cântat corul seminarial cântecul: „O rază dulce strălucă” sub conducerea dlui profesor Timotei Popoviciu, apoi a ținut dl prof. Eugeniu Todoran o conferință despre datorințele ce le avem față de limba maternă și față de poporul din care facem parte.

Atât conferința, cât și cântarea au fost primite cu multă plăcere.

A urmat apoi obișnuitul raport al directorului institutului, P. C. Sa Protosincolul Dr. E. R. Roșca, a făcut constatarea, că seminaul nostru se află pe calea îmbucurătoare a progresului în toată privința. Conduita elevilor a fost în anul expirat în general mulțămitoare, iar progresul în instruirea asemenea. Cetește numele elevilor, cari au să facă la toamnă esamene de corigență și ale celor eșii cu foarte bine, și arată, că eminent din toate studiile (și d'n cele tehnice) a fost un singur elev din ambele secțiuni ale seminarului: Nicolae Nistor, pedagog pe cursul prim. Domnul director mulțămeste apoi Excel. Sale, pentru părinteasca îngrijire dovedită și în cursul anului expirat față de seminarul Andreian, mulțămeste P. C. Sa dlui Arhimandrit Dr. Ilarion Pușcariu și dlui protopresbiter Dr. Ioan Stroia, cari au condus, ca comisari consistoriali, examenele de finea anului la seminar, mulțămeste tuturor celor ce au participat la această festivitate școlară și declară de încheiat anul școlar 1910/11 la seminarul Andreian din Sibiu.

La acum cuvântul I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan, și adresează elevilor o frumoasă cuvântare, plină de învățături frumose, legându-le la inimă mai ales continuarea ou studiul, pentru că în școală să pun numai bazele cunoștințelor pe cari omul trebuie să și le agonisească în afară de școală, și grijirea de popor, de înaintarea acestuia în bunăstare și cultură, pentru că interesele noastre ale tuturor sunt strâns legate de interesele poporului.

Vorbirea Excelenței Sale a fost primită cu acclamări sgomotoase.

A mai cântat corul seminarial „La arme”, și la orele 11 și jumătate serbarea a fost terminată.

FOIȘOARĂ.

Un memoriu.

(Fine).

Colecțiunile străne în Biblioteca Academiei sunt un tezaur național mai presus de orice prețuire bănească. Cele mai scumpe comori rămase din viața trecută a neamului sunt adunate și se adună aci. Ele trebuiesc să fie în cea mai mare grabă puse la adăpost de orice pericol. În actuala instalare întregă această comoară poate fi nimicită într'un ceas rău; ea nu s'ar mai putea reface nici odată și cu nici un sacrificiu bănesc.

Academia Română este cea mai înaltă instituție culturală a neamului. M. S. Regele a numit-o la 1881 „focarul științelor, care vă strălucit departe peste hotarele noastre”. La 1904 o numește „Templul care adăpostește sufletul neamului românesc”, iar la 1906 „așezământ în care se întrupează cultura noastră națională”. Legea dela 1879 a declarat-o „Institut Național”. Este necesar deci ca această instituție să fie instalată cât mai curând într'un local vrednic de înalta ei menire.

Statul, care este intruparea tuturor puterilor și tuturor năzuințelor națiunii, are îndatorirea de a ridica și acest așez-

ământ al culturii naționale. El e dator să procure mijloace pentru clădirea localului Academiei, cum au făcut și fac toate statele cari răzuesc la înălțarea culturii naționale.

Localul pentru biblioteca Academiei va trebui să cuprindă următoarele încăperi:

I. Un depozit de cărți pentru un milion de volume;

Sală de lucru cu 1000 locuri de studiu;

Sală specială pentru consultarea revistelor în curs de apariție;

Incăperi pentru administrație, pentru facerea cataloagelor și pentru primirea nouălor publicațiuni.

II. Local special pentru depozitul manuscriselor, documentelor și stampelor;

Sală de lucru deosebită pentru manuscrise, documente, stampe, cam pentru 30 lucrători.

III. Local special pentru cabinetul numismatic cu depozitul și biblioteca sa specială.

Instalarea acestor local și a tuturor instalațiilor acestora în depozite, în sălile de lucru și în diferitele birouri și ateliere, este necesară suma de 3.000.000 (trei milioane) lei. Această sumă nu este mare față de trebuințele moderne ale clădirilor și instalațiilor de acest fel. Fără a ne asemăna cu țările mari și a spune

că nonul local al Bibliotecii Regale din Berlin, care se va inaugura în curând, costă peste 25 milioane lei, vom aminti numai că guvernilo Ungariei a clădit un nou local pentru Biblioteca universității din Cluj, care a fost inaugurat în 1909 și pentru care s'a cheltuit două milioane de coroane — și este vorba numai de biblioteca unei universități dintr'un oraș de provincie.

Aceste sacrificii se fac peste tot locul și de toate statele, pentru că bibliotecile sunt instrumente de progres științific și cultural de întâia însemnătate. Avântul uimitor al Statelor-Unite americane este în mare parte datorit mulțimii bibliotecilor, cari acolo au ajuns la o perfecțiune de instalare și la o bogăție de înzestrare necunoscute în vechiul continent.

România nu mai poate lăsa în pătrărire acest puternic mijloc de progres științific și cultural, fără a se expune la primejdia de a rămânea tot în urma nu numai a popoarelor de veche cultură, dar chiar și a celor venite mai târziu decât noi la o cultură a prosperie.

Biblioteca Academiei trebuie deci să fie grabnic și bine instalată, pentru ca în ea să se păstreze în siguranță și să se folosească cu ușurință materialele adunate și cari se vor aduna de aci înainte; să fie bine înzestrată, spre a putea procura cărțile și materialele necesare ou deose-

bire studiilor istorice, literare, etnografice, economice. În serviciul acestei biblioteci se va putea pregăti apoi personalul, care să conducă celelalte biblioteci din țară.

Academia Română prezintă cele mai mari garanții de competență și de stabilitate, condițiuni indispensabile pentru buna desvoltare a bibliotecii.

Suma de 3.000.000 lei pentru localul bibliotecii Academiei s'ar putea da în 5 rate anuale de câte 600.000 lei plătibile la 31 Martie 1911, 1912, 1913, 1914, și 1915, luându-se din venitul net ce se varsă integral în Tezaurul Public ca venit al Statului de Cassa de Depuneri, Consemnațiuni și Economii, conform art. 23 alin. final al legii din 3 August 1876. Beneficiul net al numitei Casse a variat în ultimii zece ani între lei 1.387.267 și lei 3.296.218, având o medie de lei 2.326.812.

Această dispozițiune s'ar putea lua printr'o lege ou următorul cuprins:

ART. 1. — Se destină de Stat suma de 3.000.000 lei pentru clădirea și instalațiunea Bibliotecii Academiei Române, împreună cu colecțiunile ce ea conține în cărți, documente, manuscrise, monete și medalii, portrete și hărți geografice.

ART. 2. — Această sumă de 3.000.000 lei se va număra Academiei Române în 5 rate anuale de câte 600.000 lei, plătibile la 31 Martie 1911, 1912, 1913, 1914 și

Adunarea dela Orăștie.

Duminecă după amiază la orele 2 s'a ținut adunare populară în Orăștie, sub prezidenția dlui Dr. Aurel Vlad. Au participat 2000 de Români, țărani și inteligenți. După vorbirea de deschidere a dlui Vlad, au vorbit pe rând următorii: Dr. Teodor Mihali, Dr. Ioan Suciu, țăranul Ioan Văsiu din Satu-mic, Vasile Goldiș, Dr. V. Bontescu și Dr. Iuliu Maniu. S'au citit apoi telegramele de aderență și în urmă secretarului adunării, Dr. Aeneu Popiu, a cetit următoarea moțiune, votată de adunare în unanimitate și cu însuflețire:

„Aderenții partidului național român din comitatul Hunedoara, întruniți la Orăștie în adunare populară la 12/25 Iunie 1911

constată, că sistemul de guvernament inaugurat în Ungaria la 1867 susține și astăzi acea politică de distrugere, care bazându-se pe exclusivismul de rasă și de clasă, încătușează forțele adevărate ale acestei țări și în special face imposibilă validitatea politică, dezvoltarea economică și culturală a poporului;

constată cu durere, că ocârmuirea țării deoseconsideră, nu numai drepturile inalienabile ale poporului român, ci nesocotește chiar și cele mai elementare îndreptățiri ale limbei și obiceiurilor poporului român;

protestează cu toată hotărârea împotriva acestor stări de lucruri și pretind respectarea intereselor de existență națională ale poporului român din Ungaria, pretind ocrotirea intereselor economice ale țării române și reclamă să i-se recunoască poporului român cuvânt în ocârmuirea țării, în proporțiunea jertfelor de sânge și de avere, pe care le aduce pentru susținerea țării și mărirea monarhiei;

cer introducerea fără amânare a sufragiului universal, egal, direct, secret, fără restricții și cu votare în comune, precum și o arondare dreaptă a cerourilor electorale, ținându-se seamă de relațiile de naționalitate ale populației țării, ca fiecare popor din țară să-i fie dată posibilitatea a trimite în dietă deputați în raport cu numărul său;

protestează împotriva tendinței de a smâna și lua dela ordinea zilei această reformă, fără de care este cu neputință înstăpânirea unui regim democratic, singurul care răspunde astăzi exigențelor unei dezvoltări firești și sănătoase a țării în plină consonanță cu interesele de viață a popoarelor, cari împreună constituie țara;

reclamă deplina garantare a libertăților publice, asigurarea eficace a liberului exercițiu al drepturilor cetățenești și eliminarea radicală a tuturor acelor practice neconstituționale și nelegale, cari înstăpânindu-se în cursul vremii în Ungaria, au otrăvit toate fântânile vieții publice;

iar privitor la proiectele militare își exprimă credința, că parlamentul actual, în urma structurii sale, nu poate fi chemat să pună această nouă sarcină poporului, care este deschis din legislația țării, și chiar și interesele armatei și ale monarhiei protestează fe contra năzuinței de a introduce și în armată tendințele de maghiarizare, în contra limbii și ființei naționale a celorlalte popoare, cari toate împreună susțin și apără această monarhie;

în fine își exprimă aderența la programul partidului național român și în

1915 din venitul net, ce se varsă integral în Tezaurul Public ca venit al Statului de Casa de Depuneri, Consemnațiuni și Economii, conform articolului 23 al. final al Legii din 3 August 1876, cu modificările ei din 1881, 1895, 1900 și 20 Martie 1901.

ART. 3. — Suma de 123.520 lei, necesară Academiei Române pentru a plăti Primăriei Capitalei locul de această primărie vinde din noul Bulevard pentru alinierea acestuia, se va lua din prima rată de 600.000 lei, plătită la 31 Martie 1911.

Luându-se această dispozițiune, în dată după vărsarea primei rate, Academia va îngriji să se facă planurile și devizele localului, astfel ca lucrările să poată începe cu anul 1912, pentru a fi terminate în 1915.

Academia Română, conștientă de marea însemnătate pentru cultura națională a unei asemenea instituțiuni, roagă cu cea mai mare stăruință pe Guvernul M. S. Regelui, Augustului ei Protector și Președinte de onoare, să aducă la îndeplinire cât mai în grabă satisfacerea acestei mari și grabnice necesități culturale a țării și a neamului nostru. București, 18 Februarie 1911. Delegațiunea Academiei Române: Președintele: I. C. Negruzzi, Vice-Președinte: N. Quintescu, I. Bogdan, St. C. Hepites, Secretarul General: D. Sturdza.

lupta pentru ducerea la izbândă a programului acestui partid își depun deplina încredere în comitetul central al partidului național român.

Adunarea a decurs în cea mai frumoasă ordine și s'a încheiat la orele cinci și jumătate.

Lămuriri.

Nu vreau să polemizez cu sicofanții mei dela gazetele naționale; mă simt dator însă în interesul adevărului să nu las fără reflecțiuni afirmația îndrăzneată a directorului autorizatei dela Lugoj, că eu adevărat și în mod fals în vorbirea mea din parlament cuvintele feroicului Alexandru Moosonyi.

Știam eu că „indiscrețiunea nepermisă“ (?) cu desvelirea declarațiilor lui Moosonyi îi va ustura pe epigonii cari se cred a fi legatarii lăsamântului politic al lui Alexandru Moosonyi; tocmai deaceia am reprodus din proiectul de răspuns la cuvântul de tron din 1906 elaborat de dânsul ideile cari formează cointesenta politicii lui naționale, nu ca să-mi apăr poziția mea, ci ca să pun în evidență miopia de suflet și ingratitudea lacheilor, cari în timpul cât a trăit Moosonyi n'au avut păreri proprii în chestiuni politice, cu atât mai puțin caraj de a se opune părerilor lui individuale. Numai acum, după moartea ilustrului politician, ies la suprafață șobolanii reclamând, sus și tare, autonomie națională pentru poporul român, în contra căreia Moosonyi se rostește în mod categoric, zicând: „távol áll tőlünk a nemzeti federalismus, mely Magyarország politikai egyezgével ellenkezik“ (departe stă de noi federalismul naționalist care e în contradicțiune cu unitatea politică a Ungariei). — recunoscând și admitând totodată *supremația rasei maghiare* în stat. „A magyar fajnak jut, a minden oldalról kézzséggel és irgyégg nélkül elismert supremáciájának fogva a vezérszerep“ (rasei maghiare îi revine, în urma supremației sale firești, recunoscută de toți fără preget și fără invidie, — rolul conducător).

Am reprodus prin urmare întocmai și nu fals cuvintele lui Moosonyi, cari exprimă ideile lui principiare despre federalismul naționalist și supremația maghiară, și atâta e deajuns pentru a se constata deosebirea esențială contradictorie între politica preconizată în timpul din urmă de Dr. Alexandru Moosonyi și politica partidului național.

Încât pentru punctele dela Copșa, în cari am rezumat în 1894, după procesul Memorandului, propunerile lui Al. Moosonyi relativ la politica ce trebuia s'o urmeze partidul național, pentruca să poată lua conducerea partidului, să ierte dl Dr. Valer Branice, că nu știe mai mult, decât ce am ținut de cuvânt să comunic în articolii scriși de mine în „Tribuna“ dela Sibiu în ajunul adunării din 1894. Neorientarea și rătăcirea sa în chestiunile cari prinde ale cunoaște, se învederează și din falsa afirmațiune, că el bărbat „foarte distins“ la care mă provocam în articolii mei, ar fi dl Eugen Brote, pe când de fapt e totmai amaratul dlui Branice, pâr. Vasile Lucaciu, secretarul perpetuu al comitetului național, care în preajma tratativelor cu Dr. Al. Moosonyi și a conferințelor confidentiale din Arad, iată ce-mi scria din temnița dela Seghedin în numele comitetului:

„Scumpul meu amic, — Ce mi-ai comunicat despre convorbirea cu d. Alexandru, deoparte ne îndestulește în ceea ce privește susținerea punctului nostru de vedere în cauza națională din partea ta, iară ce privește înospăținarea boierului, suntem mahniti, că nici în fața soarelui nu vrea să recunoască lumina.“

„Acum sunteți în ajunul conferinței. Vă rugăm să nu umblați cu atâtea tertipuri de comisuni, care nu numai că nu vă duc la scop, ci din contră pot produce bănueli la unii, zăpăceală la alții“...

„Dela consultarea din Arad veniți la noi, să luați tot de ce aveți trebuință pentru acțiunea națională în conferință, și apoi să le preluorați conform situațiunii, a cărei conducere e în mâna Dumneavoastră“ etc.

În conducerea sfacerilor partidului național, câtă vreme comitetul a stat în temniță, eu nu eram decât organul acestuia în afars, reprezentând și expunând părerile și dorințele lui. Prin articolii ce i-am publicat în „Tribuna“ sub titlul „Lumina să se facă“ am indicat și precizat baza de operațiune a partidului național după ordonanța de dizolvare a comitetului și partidului național față cu gruparea dela „Gazeta Transilvaniei“ și cu cea din jurul „Dreptății“ din Timișoara, care nu admiteau ca îndreptățită și legală nici un fel de acțiune a partidului în afară de cadrele strict birocratice ale organizației sale de partid politic. Și totuși la urmă

intrașugienții naționaliști ne găsim altă formă în care să se poată continua acțiunea politică a partidului, au acceptat forma adunării populare, introdusă în sensul ideilor și stăruințelor mele, prin adunarea convocată și ținută la 23 Nov. 1894 în Sibiu. Articolii mei, ori cât ar înocera dl Dr. Branice să mă pună în contradicțiune cu mine însami, erau expresiunea părerilor comitetului întemnițat, precum se vede și din scrisoarea doamnei Dr. Rațiu adresată mie din Seghedin, în care zice: „Permite-mi cu această ocaziune a îți gratula pentru frumoasele serii de articole; soțul meu e mângăiat oetindu-le, căci trebuie să-ți mărturisesc, că articolii scriși de dta sunt așa cum trebuie să scrie toți aceia, cari voesc binele scumpei noastre națiuni“ etc.

În adevăr după eliberarea lor din temniță nici un membru al comitetului național n'a mai avut curajul de a se iscali ca atare și a convoca vreo conferință, ori a publica vre-un act oficial din partea comitetului, nici prezident, nici secretar. Preocupatiunea de căpetenie a comitetului național era acum îndulcirea raporturilor cu guvernul și inaugurarea unei politici de apropiere cu maghiarii, bătând pe la ușile ministrilor pentru a-și dovedi îndreptarea lor; dar guvernul lui Baffy n'a voit să stea de vorbă cu solavii, cari cu câteva zile înainte îi ceruse grația. Iată cum caracterizează pâr. Lucaciu atitudinea colegilor săi într'o scrisoare adresată mie din Șiești:

„Ce ai scris, bine ai scris, și adevărul e, că toată opiniunea publică română a rămas deconcertată de isprăvile noastre din Budapesta. Noi aveam datorință să explicăm și să justificăm pașii noștri...“

„Acum vorbesc faptele, și dacă n'a erupt încă vulcanul ce olocotește în peptul meu, să atribui acelei jurstări, că avem de a face cu oameni perverși, corupți, capaci de toate infamiile, și cu o ceată de oameni sfinți și integri în caracter privat și personal, dar orbi în politică... E lucru îngrozitor. Ai de a face sau cu o incapacitate rușinoasă sau cu o perfidie...“

Astfel caracteriza p. Lucaciu pe tovarășii săi din comitet. Și oare cei de astăzi sunt mai buni? Hărțuile rușinoase la care s'au dejosit compromițând cauza poporului român în fața lumii, sunt cea mai clară dovadă de incapacitatea lor de a conduce destinele poporului, incapacitate care ar căuta să o acopere cu născocirea trădării pusă în sarcina altora, năpustindu-se asupra lor ca niște câni turbați, pe când adevărații trădători sunt totmai ei, cari ca nevrednici s'au cocoțat de conducători ai partidului și poporului român, eseroitând un terorism sălbatic asupra întregii obște românești, ca să se poată menține la suprafață. Dar va veni, trebuie să vină ceasul, când poporul român trezit din buimăceala momentului va scutura tirania oligarhiei naționaliste. Eu am indicat necesitatea unei nouă direcțiuni politice pentru salvarea și conservarea poporului român, care se va desfășura chiar și în contra voinței comitetului național. Am precizat programul politic, singur posibil, pentru a da o îndrumare prințioasă dezvoltării poporului român din regatul ungar. Dacă domni Dr. Valer Branice și Vasile (László) Goldiș vor să conlucre în direcția aceasta, înțeleagă-se între sine, eu mă oblig nu numai să-i cedez unuia din ei locul meu din parlament, ci mă angajez chiar a-i asigura izbânda, căci durerea ce i turmentează știu că nu e desavuarea programului național, ori soarta partidului, ci că n'au putut ajunge la mandat.

V. Mangra.

Din Năsăud.

Reuniunea română de lectură din Năsăud invită cu toată dragostea pe membrii săi, precum și pe toți sprijinatorii și binevoitorii acestuia, la

adunarea sa generală jubilară semicentenară, care se va ținea Sâmbătă în 1 Iulie 1911 st. n. la 7^{1/2} oare seara în localul oasinei din Năsăud (Hotel „Rahova“) cu următoarea

Programă:

1. Deschiderea adunării prin președinte.
2. Propunerea comitetului pentru înființarea unei „Case Naționale“.
3. Propunerea comitetului pentru alcătuirea unei biblioteci în cadrele reuniunii de lectură.
4. Conferență: „Reprivire istorică asupra trecutului casei“. Conferențiar Dr. Nestor Simon.

Năsăud, la 20 Iunie 1911.

Pentru comitet:

Dr. Alexiu David

președinte.

Emil Tișca

secretar.

Din istoria luptelor noastre pentru ortodoxie.

(Fine.)

II.

Petițiunea Românilor făgărășeni către patriarhul sârbesc Arsenie Ioanovici, adresată în 28 Noemvrie 1747. Originalul ei se păstrează în arhiva mitropolită din Carloviț, anul 1747 nr. 425.

Prea Cinstite și Prea Sfințite și al pravoslavnicilor noastre credințe Patriarh, Prea Sfinția ta alesule Arhipăstor Arsenie, al de Dumnezeu păzitei Arhiepiscopii Carlovățului și altor părți sârbești, pravoslavnic arhipăstor și stăpân, cu căzută evlavie și cu smerită metanie sârutăm preacinstita și presfințita bleagoslovitoarea dreaptă prea sfinții tale și blagoslovirea prea sfinții tale rugăm să fie cu noi.

Cu aciasta a noastră prea smerita și plecarea noastră scrisoare venim cu smerenie rugându-ne milii și bunătății cei prea fierbinți a prea sfinții tale, către pravoslavnică noastră credință, care o a întărit de ajuns suspinurile și obidele oilor celor cuvântătoare a prea alesii turme alui Cristos. Cu cari suspinuri și obide și noi cei mai jos numite oi, ce ne aflăm în nămălit oraș a Făgărășului, cădem rugându-ne milii și bunătății preasfinții tale dimpreună cu preotul nostru: că noi dintru începutul credinții noastre cu moșii, cu părinții noștri ne-am pomenit întru dreapta dogmă a pravoslavnicilor noastre credințe, a sfinței bisericii a răsăritului, a legii grecești, drepti, neolățiți, nestrămutați ne am ținut credința noastră, și de acum înainte iar rugăm pe milostivul Dumnezeu, ca să ne întărească mintea și inima și gleznele picioarelor noastre, ca să nu ne clătim sau să rătăcim din pravoslavnică noastră credință, ci cu duhul puterii sale întărim, neolățiți să rămânem de supărăriile celor ce să oștesc asupra turmei sale, prin carele ne rugăm milii prea sfinții tale fiind ca niște oi fără de mai mare păstor și ca o corabie fără de ocârmuitor, impresurându-ne valurile potrivnicilor credinții noastre cești pravoslavnice: și noi ne mai putând cu aceale valori a ne mai lăpta, cădem rugându-ne noi orășanii cești neuniți împreună cu preotul nostru, ca să ne cuprinzi și pre noi sub prea sfințite aripile prea sfinții tale, precum ai primit și pre Dumnealor orășanii dela Schiaii Brașovului sub aceia stăpânire, în care se află dumnealor, ne rugăm și cu toată inima noastră poftim ca să fim și noi, fiind că avem și dreptăți dela prea înălțării împărați, tot întru una cu dumnealor, pentru aceia cădem rugându-ne milii preasfinții tale a fi și cu supunerea credinții arhipăstoriei tot sub o stăpânire, a pomeni preotul nostru pe prea sfinția ta, după cum au pomenit și până acum și de acum înainte; și a da ceale ce să vor cuveni dăjdi preasfinții tale la epitropul ce vei avea preasfinția ta în parția țării noastre, să aibă a stăpâni și a purta de grijă și noao, și noi cu toată inima noastră săntem prea plecați ascultători și bucoși cu tot sufletul nostru a implini poruncile prea sfinții tale: numai cu aciasta ne rugăm, ca să nu fim lipsiți de aciasta ceare a noastră, ci să avem ajutorul și mila Preasfinții tale cu noi, ca să ne fie de apărare despre parția protivnicilor noștri, care ne supără foarte tare pentru credință, că mare bucurie au cuprins inima noastră a toată creștinăoasă obște, dacă ne au spus dumnealor Jup. Ioan Oancea pentru trimiterea milostivii și a blagoslovenii preasfinții tale, carea o ai trimis noao tuturor. Așiderea și tot împrejurul cetății făgărășului adesea toată țara parția neunită și împreună și sfințele schituri, adevă mănăstioarele care sânt pre sub poalele munților, toți ca niște fii smeriți și prea plecați cu toți împreună, căzând cu lacrimi fierbinți ne rugăm, ca arhipăstoriei păstorilor, să nu ne treci a nu ne primi, pre proasta și smerita noastră cuernicie, ce cu toată inima noastră a tot creștinăoasă obște poftim, ca să ne umbrim sub prea sfințite aripile prea sfinții tale și a te ave: pre preasfinția ta cap și stăpân noao a toată creștinăoasă obște parția ne unită: așiderea iar toată osteneala preasfinții tale ce vei face pentru noi și noi cu toată obștea vom fi bucoși și cu toată inima a implini osteneala preasfinții tale. Cu aciasta cu toate rămânem, scris în făgărăș împreună cu toată obștea neunită 1747 meseța Noem. 28.

(Urmează o mulțime de subscrieri.)

III.

Petițiunea Românilor din Poiana, Jina, Cârpeniș și toată marginea din Brașov până în Dobra către mitropolitul sârbesc din Carloviț, Pavel Nenadovici, adresată în 21 Mai 1757. Originalul se află în Arhiva mitropolită din Carloviț 1757 nr. 72.

De aciasta ne rugăm și plângem cu lacrimi din inimă noi Români din țara Ardealului, care ne ținem de legea grecească și slujim împăratului cu toată credință, cum am slujit și la alți împărați mai nainte trecut, că noi nepriștini înălțatei împărății n'am fost, ci tot cu credință am slujit, dar atâta pedeapsă, ce ni s'au

Nr. 416/911.

(207) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de parohi în comunele bisericesti: 1. Zam cu filia Tamăsești, parohie de clasa I-a, 2. Sirbi, parohie de clasa a III-a, 3. Gialacuta cu filiile Căbești și Târnavă, parohie de clasa a III-a și 4. Postul de capelan pe lângă neputinciosul paroh Alexandru Crișan din Godi-nești cu filiile Brașeu și Petrești, parohie de clasa a III-a, protopresbiteratul Iliei se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Tel. Rom.”

Emolumentele împreunate cu acestea posturi sunt cele fasonate în coala B. despre ajutorul dela stat; iar în ce privește pe capelan jumătate din toate venitele parohiale afară de congruă.

Privitoriu la parohia Zam întrucât nu vor fi concurenți cu calificățiunea recerută pentru parohia de clasa primă, se vor admite la candidare și concurenți cu calificățiune pentru parohii de clasa a II-a.

Petenții vor așterne suplicele concursuale conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral subsemnat, în termenul deschis, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Ilia, la 9/22 Iunie 1911.

Oficiul protopresbiteral:

Zevedeu Murășianu
protopresbiter.

„Albina”

instituit de credit și economii în Sibiu.

A XXIV-a tragere la sorți publică

a scrisurilor fonciare de 5% în florini ale *Institutului de credit și de economii „Albina”* a urmat în 24 Iunie 1911 în prezența domnului notar public regesc *Gavril Zăgoni*, a doi membri din consiliul de administrațiune și a comitetului de supraveghiere al institutului. S'au tras, în valoare totală de florini 48,000 următorii numeri:

à fl. 500 Nr.: 70, 77, 131, 136, 210, 236, 263, 264, 327, 365, 454, 471, 490, 520, 539, 587, 601, 675, 704, 710, 722, 740, 827, 851, 855, 920, 987, 998, 1017, 1022, 1056, 1073, 1109, 1111.

à fl. 1000 Nr.: 10, 15, 21, 39, 92, 126, 132, 180, 196, 212, 233, 251, 285, 296, 329, 367, 372, 382, 453, 481, 483, 503, 535, 667, 672, 701, 703, 704, 716, 801, 826.

A III-a tragere la sorți publică

a scrisurilor fonciare de 4½%. S'au tras în valoare totală de Coroane 64,000 următorii numeri:

à K 500 Nr.: 53, 89, 107, 115.
à K 1000 Nr.: 41, 82, 115, 129, 195, 198, 225, 227, 239, 282, 301, 317.
à K 2000 Nr.: 51, 67, 107, 119, 182, 226, 253, 266, 269, 295, 349, 413, 438, 445, 510, 543, 563, 580, 600, 612, 716, 769, 825, 865, 878.

Cu începere dela 1 Ianuarie 1912 aceste scrisuri fonciare se răscumpără la *cassa institutului în Sibiu*, la Filialele sale în Brașov, Lugos, Mediaș și Murăș Ogorheiu, la *Wechselstub - Actien - Gesellschaft „Mercur”*, și la *Wiener Filiale der Zivnostenská banka pro Cechy a Moravu în Viena*; la *Ungarische Escompte- und Wechsel-Bank* și la *Pester Ungarische Commercial-Bank* în Budapesta, precum și la *Filiale der k. k. priv. oesterr. Credit Anstalt für Handel und Gewerbe in Triest*, în întreaga valoare nominală împreună cu interesele curente; însă se pot răscumpără și mai înainte oricând prin escomptare, sau se pot schimba cu alte scrisuri fonciare după cursul zilei.

Cu 1 Ianuarie 1912 înceată interesele lor mai departe, și cupoanele de interese scade dente mai târziu, dacă la prezentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestora.

Din scrisurile fonciare eșite la sorți la tragerile de mai înainte nu s'au prezentat încă pentru răscumpărare următoarele:

de 5%: à fl. 500 Nr.: 114, 484 (din 1908), 1084 (din 1909), 1115 (din 1909).

à fl. 1000 Nr.: 80, 115, 464, 580, 673, 722 (d. 1909), 789, 829.

de 4½%: à K 500 Nr.: 37.
à K 1000 Nr.: 120.

à K 2000 Nr.: 577, 673, 930.

Sibiu, în 21 Iunie 1911.

(205) 1—1

Diracțiunea.

Nr. 36/911.

(204) 1—3

Publicare.

Comuna bisericescă ort. română **Câmpeni**, dorind renovarea bisericii cu 6 icoane nouă, cu renovarea a 10 icoane vechi, cu pictarea interiorului și cu colorarea exteriorului etc. invită pe pricepătorii buni a se prezenta în 30 zile și a face oferte după ce va primi și alte deslușiri.

Câmpeni, 8 Iunie v. 1911.

Romul Furdul
preș. com. par.

Nr. 682/911.

(197) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan cu dreptul de succesiune în parohia de cl. III-a **Mărgineni**, lângă parohul neputincios George Pop, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: toate venitele solare fasonate în coala B.

Concursele sunt de a se înainta oficiului protopresbiteral al Făgărașului. Dela concurenți se cere: 8 clase gimnaziale și maturitatea; și au a se prezenta înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia și cuvânta.

Făgăraș, în 26 Maiu 1911.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop.

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobate de Preaveneratul Consistoriu Arhidiececan, se publică licitațiune minuendă, pentru a se da în întreprindere edificarea bisericii rom. gr. or. din Cenade, protopopiatul Merceurei.

Licitațiunea se va ținea în 9/26 Iulie a. c. în Cenade (Szász Csanád) la 5 ore p. m.

Prețul de strigare este de 12000 Cor. după care sumă licitanții au a depune 5% ca vadiu în bani gata sau în hârtii de valoare. Comitetul își rezervă dreptul, de a da în întreprindere zidirea aceluia dintre minus oferenti, în care va avea mai multă încredere.

Planul și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din Cenade unde se pot afla și alte informațiuni.

Cenade, la 22 Iunie 1911.

Crucean Mărginean   **Dumitru Mircea**
paroh pres. com. par.   I. episcop.

Văzut:

Merceurea, la 22 Iunie (9 Iulie) 1911.

Avram S. Pécuararu

(200) 3—3

protopresbiter.

Caut un practicant

cu 6—8 clase gimnaziale. — Reflec-tanții să se adreseze la

Victor Pop

(206) 1—3

farmacist

Săliște (Szelistye, Szeben m.)

Cura de băi**Előpatak (Vâlcele)**

să întrebunțează cu mare succes contra boalelor de stomach, rinichi, uretru, matcă, ficat, splină, podagră și reumatism, stăgnațiuni abdomenale, precum și toate acele maladii, cari devin din nervositate!

Cura de beut cu renumită apă vindecătoare de Előpatak, — în strânsă legătură cu alte mijloace de vindecare aflătoare aici: (Băi calde și reci, aplicațiuni de cură de apă, masage, gimnastică svediană, dietă potrivită), cu rezultate admirabile.

Sesonnul de băi: 15 Maiu până 15 Sept.

Gara: Földvár și Seps-Szent-György, cu circulațiune ieftină și permanentă de trăsuri. Quartir (Logis) întreținerea ieftin și elegant! În timpul începerii și pe sfârșitul sezonului (dela 15 Maiu până 15 Iunie și 20 Aug. până 15 Sept.) să solvește numai jumătate din taxa de cură și muzică. — Quartirul cu 50% reducere, întreținerea și mai ieftină!

Apa minerală de Előpatak (Vâlcele) e prima între apele minerale cu conținut de acid carbonic și alcaloid de fer, se poate folosi ca un mijloc de casă și e preferită atât curată, cât și cu vin amestecată ca o beutură plăcută și recreatoare. Atât în țară, cât și în străinătate se consumă anual peste un milion de sticle! Local de vânzare: Előpatak; se află însă de vânzare în toate orașele și prăvăliile mari.

Cu prospect servește gratuit Direcțiunea!

(156) 5—6

Nr. 79/1911.

(203) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră confesională gr. ort. din **Ocolișul-mare** prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

a) Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salariu fundamental 1000 coroane dela cassa bisericii solvibil în rate lunare anticipate, cuartir în natură și relut de grădină 20 coroane.

b) Dela concurenți, pe lângă calificățiunea legală, se mai cere a înființa cor bisericesc cu elevii școlari, ca se poată esecuta răspunsurile liturgice.

Concurenții sunt datori a conduce și școala de repetiție și a propune economia practică în grădina școlară.

Concurenții să se presinte în vre-o Duminecă înainte de alegere în biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântări.

Concurenții au a și înainta cererile concursuale, înzestrate cu documentele necesare, în termenul deschis, oficiului protopresbiteral al Lupșei.

Ocolișul-mare, 20 Maiu st. v. 1911.

Nestor Manciu
par., pres. com. par.

Andrieu Muntean
not. com.

Ad. Nr. 327/1911.

Văzut:

Vasile Gau
protopop.

La **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, culoare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceiași și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Aceiași legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Aceiași legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimăți evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **35 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii **25 cor.**

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măestru croitor, Sibiu, Str. Cisanădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [101] 18—52

Telefon 172.

Ocaziune rară!

Ocaziune foarte rară de a-și putea cineva procura o garnitură de treerat constătătoare din:

Un motor de 8—10 cai putere, încălzit cu benzin

Un treerătoare de 1000^m/m cu curățitor dublu.

Un elevator pentru făcut șire de paie și . . .

Un treerătoare de trifoiu care dă trifoiul de tot curat gata pentru a se putea vinde . . . . .

Aceasta garnitură numai 10 zile a funcționat, așa că se vinde cu deplină garanție ca și una nouă, cu preț și condițiuni de plată foarte avantajoase. Doritorii să se adreseze firmei: .

SAM WAGNER,

prima turnătorie de fier sibiană

fabrică de mașini agricole, atelier de mori și mare prăvălie de fier, Sibiu, Piața fânului Nr. 1.

(157) 8—10